

TANTÁRGY NEVE: Építésztörténeti ismeretek 2.	KREDITÉRTÉKE: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tanóra típusa és óraszám: 4 óra előadás Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeret ellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): Rajzfeladat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Építésztörténeti ismeretek 1.	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy egyrészt építésztörténeti áttekintést nyújt a római kort követően a 18. század végéig (preromán építész, roman építész, gótika, romantika, reneszánsz, barokk), másrészt tovább halad a 20. sz. építésztörténet és építészetelmélet alakulásában, különös figyelmet fordítva a lakozás témakörére. annak mind funkcionális, mind pedig esztétikai aspektusaira.</p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN):	
<p>Kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zádor Mihály : Az építészet története , Romantika, századforduló; Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1990. - Sódor Alajos: Az építészet története. Gótika. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1991 - B. Szűcs Margit: Az építészet története. Reneszánsz. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1991 - Szentkirályi Zoltán: Az építészet története. Barokk, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1991. - Szentkirályi Zoltán: Az építészet rövid története, Terc, Budapest, 2004, - Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története, Terc, Budapest, 2009, ISBN: 9789639535695 - Juhani Pallasmaa: A bőr szeméi, ford.: Veres Bálint, Typotex, Budapest, 2018. - Martin Heidegger: Építés, lak(oz)ás, gondolkodás, ford.: Schneller István = Schneller István: Az építészeti tér minőségi dimenziói, Librarius, Budapest, 2002, 257-270. <p>Ajánlott irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bársony István: Építésztörténet, műemlékvédelem Szega, Pécs, 2014. - Pattantyús-Ábrahám Ádám: Boltozatok és kupolák Terc, Budapest, 2011. - Roger Scruton: Zöld filozófia, ford.: Szilágyi-Gál Mihály, Zsélyi Ferenc, Akadémiai, Budapest, 2018. - Mircea Eliade: A szent és a profán, ford.: Berényi Gábor, M. Nagy Miklós, Helikon, Budapest, 2022. - Thomas Leddy: Rendkívüli és mindennapi, ford.: Pápay György, MMA, Budapest, 2020. - Gaston Bachelard: A tér poétikája, ford.: Bereczki Péter, Kijárat, Budapest 2011. 	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása Általános szakmai műveltségi és történeti ismeretek középiskolai és egyetemi tanulmányokból	
b) képességei Szövegértés, szövegelemzés, vizuális memória. írás- és rajzkészség.	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Vági János DLA egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) (név, beosztás, tud. fokozat): Kovács Edward tanársegéd, Gajdos Csaba óraadó	

kód: MK3TOR2E04EX17	köv: K	tantárgy megnevezése: Építészettörténeti ismeretek 2	tantárgy típusa: ÉSZ	tanszék: ÉSZ
óraszám: 4/0/0	nyelve: magyar	kredit: 4	tantárgyfelelős: Vági János DLA egyetemi docens	kurzusok oktatói Kovács Edward tanársegéd Gajdos Csaba óraadó, Vági János DLA egyetemi docens
előkövetelmény: Éptört 1	hét/nap		10-12	12-14
0.	regisztrációs hét			
1. 02.09.	Preromán építészet		<p>Általános bevezető / privát szféra változása (történeti áttekintés)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tárgytematika bemutatása - - privát szféra változása ősközösségektől a modern társadalomig <p>A szent tér és a világ szakralizációja</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szent és a profán közötti viszony a premodern és modern társadalmakban (Mircea Eliade) - az ember eredendő igénye a világ idegenségének átsajátítására (antropomorfizáció) - az imago mundi mint kultúrantropológiai toposz - mitikus, esztétikai és teoretikus tér (Ernst Cassirer) - [Mircea Eliade <i>A szent és a profán</i> című művéből <i>A tér homogenitása és a hierophánia</i> alfejezet közös olvasása] 	
2. 02.16.	Korai román építészet		<p>Lakóház és a telek</p> <ul style="list-style-type: none"> - telek fogalmának, típusainak ismertetése - telek beépíthetősége - jogszabályok felvillantása (jogi szabályozás korlátai) - telek adottságai (benapozás stb.) - megközelíthetőség - melléképületek és lakóház viszonya <p>Hétköznapi élet</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hétköznapi élet esztétikája (Thomas Leddy) és az oikofília (Roger Scruton) - az (épített) környezet szerepe a mindennapiságok (munka, közlekedés, lakhatás, hangulat, közérzet stb.) alakításában - az építészet mint a hétköznapi élet esztétikájának egyik legmeghatározóbb megnyilvánulása: nemcsak funkcionális menedék, hanem a mindennapok élvezetének biztosítója - [Roger Scruton <i>Zöld filozófia</i> (2018) című könyvének <i>Heimat és élőhely</i> fejezetéből részletek közös olvasása] 	
3. 02.23.	Szerzetesrendek építésze		<p>Lakóház - terek funkcionális kapcsolata</p> <ul style="list-style-type: none"> - szabályozás (OTÉK) - lakozás térigénye - lakófunkciók (tevékenységek) - lakóterek kapcsolatai (lakóház térbeli elrendezése) <p>Lak(oz)ás és lakhatás</p> <ul style="list-style-type: none"> - a (költőien) lakozás (Wohnen) mint egzisztenciális létmód jelentősége (Heidegger), az integráció biztosítása (Juhani Pallasmaa) - az építés mint a lakozás megnyilvánulása, praktikusságon és technicitáson túlmutató jellege 	

		<ul style="list-style-type: none"> - [Juhani Pallasmaa, <i>A bőr szemér - Az érintés formája</i> című alfejezet közös olvasása]
4. 03.02.	A romantika interregionális áramlatai	<p>Kísérleti otthon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryue Nishizawa - Moriyama-ház - [Beka/Lemoie – Moriyama c. film (60 perc)] <p>A kint és a bent dialektikája</p> <ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés a filmről - a tér poétikai szerveződése - [Gaston Bachelard, <i>A tér poétikája - A kint és bent dialektikája</i> című fejezet részleteinek közös olvasása] - ház mint imaginárius és emlékezeti tér - a ház és a világegyetem viszonya - a különböző házrészek szerepe a fenomenológiai tapasztalásban a pincétől a padlásig terjedően)
5. 03.09.	Katedrális gótika és eltérései	<p>Lakás bútorozása / a használó</p> <ul style="list-style-type: none"> - testméretek, testhelyzetek, mozgások térigényei - lakás bútorai, berendezései - belmagasság - helyiségek méretmeghatározásai <p>Domesztikált tér és hangoltság</p> <ul style="list-style-type: none"> - a ház mint pszichológiai és kulturális jelentőségű tér - a fizikai ház és a személyes otthon - az otthon nem az elszigeteltség, hanem a világgal való kapcsolódás helye - a házrészek mint az otthon és otthonosság feltételei (Emanuele Coccia) - [Emanuele Coccia <i>Presents Homes: How to design our topography?</i> THE WORLD AROUND SUMMIT 2024 (16 perc) youtubevideó közös megnézése]
6. 03.16.	A polgári gótika irányzatai	<p>Beépítési módok / terep</p> <ul style="list-style-type: none"> - szabadon álló beépítés (előkert, oldalkert, hátsó kert) - oldalhatáron álló beépítés - ikerbeépítés - zárt sorú beépítés - udvarkertes házak - lejtős terep (illesztés, szabályok) <p>Az otthon eszményei</p> <ul style="list-style-type: none"> - a környezet, az épületek, az utcák, a bútorok jólétre és identitásra gyakorolt hatása - a rend, a nyugalom, az erő mint építészeti minőségek - a rend, az elegancia, a koherencia, az önismeret mint az építészeti tervezés erényei - az otthon mint építészeti és pszichológiai menedék (Alain de Botton) - [<i>The Perfect Home</i> egy részének megtekintése (46 perc)]
7. 03.23.	I. rajzhét	
8. 03.30.	Korai reneszánsz építészet	<p>A lakóterek lehatárolásai / fizikai és lélektani szerep</p> <ul style="list-style-type: none"> - határoló szerkezetek (felületek) - anyagok - szerkezet/anyag hatásai <p>Az otthon kísértetiessége I.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismerősség és idegenség, az otthonosban (Heimlich) megmutatózó

		<p>otthonalanság (Unheimlich), az elfojtott tudattartalmak visszatérése (Freud)</p> <ul style="list-style-type: none"> - a valóság hantológikus adódása, kísértetjárta jelen, a soha be nem teljesült jövőképek melankóliája (Mark Fisher) - fantommemória, honvágy és a nosztalgia fenomenológiája (Dylan Trigg) - [Mark Fisher <i>Mi a hantológia?</i> című szövegének közös olvasása]
9. 04.06	HÚSVÉT	
10. 04.13.	Érett reneszánsz építészet	<p>Családház működési feltételei</p> <ul style="list-style-type: none"> - üzemeltetés - gépészeti rendszerek - környezettudatosság/etika/mértékletesség - tervezési módszerek a kivitelezhetőség fényében <p>Az otthon kísértetiessége II.</p> <ul style="list-style-type: none"> - az otthon éjszakai idegensége - sötétség és deprivált érzékelés - szorongás és klausztofóbia - topofília és topofóbia - - szellemvárosok - [The Night House (David Bruckner, 2020) – részletek megnézése]
11. 04.20.	Villák, paloták, kertek	<p>Szegregált terek, barkácsolt otthonok I.</p> <ul style="list-style-type: none"> - - a <i>Gummo</i> (Harmony Korine, 1997) című dokufikció megnézése (90 perc)
12. 04.27.	Olasz és francia barokk	<p>Szokatlan lakhatási példák</p> <ul style="list-style-type: none"> - szlöm (Cité Soleil) - hajléktalan szállás (Miyashita park) - bunker (R639) - börtön (Halden fengsel) - katasztrófahelyzet (EPPS4 (Emergency Paper Partition System)) - nyomortelep (Blikkiesdorp (Symphony Way Temporary Relocation Area)) <p>Szegregált terek, barkácsolt otthonok II.</p> <ul style="list-style-type: none"> - a <i>Gummo</i> közös megvitatása - elhagyatott, lepusztult épületek - az otthonteremtés stratégiai marginális, izolált társadalmi rétegek esetében
13. 05.04.	Oszták-magyar barokk	<p>Különleges lakhatási példák</p> <ul style="list-style-type: none"> - buddhista szállás (Wat Khao Buddhakodom) - lakóhajó (Toke Houseboat) - konténer (Cité à Docks) - betoncső (dasparkhotel_ottensheim) - loft (Morton Loft) - parazita (Parasite Las Palmas) - űrállomás (International Space Station) <p>Orientalisztika az építészetben</p> <ul style="list-style-type: none"> - a vabi-szabi mint esztétikai eszmény a lakástervezésben - tökéletlenség, elmúlás és természetesség - kincugi mint az eltört kerámiák arannyal való összeillesztése - - természetes anyagok (fa, kő, lenvászon), földszínek, kézzel készült tárgyak, minimális dekoráció - [Varsányi György <i>A vabi szabiról Leonard Koren kapcsán</i> című szövegének közös olvasása]
14.	II. rajzhét	

számonkérési módok:

Zárthelyi. Írásbeli vizsga. Beadandó tanulmány.

Kötelező irodalom:

- Zádor Mihály : Az építészet története , Romantika, századforduló; Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest. 1990.
- Sódor Alajos: Az építészet története. Gótika. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest. 1991
- B. Szűcs Margit: Az építészet története. Reneszánsz. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest. 1991
- Szentkirályi Zoltán: Az építészet története. Barokk, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1991.
- Szentkirályi Zoltán: Az építészet rövid története, Terc, Budapest 2004,
- Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története, Terc, Budapest 2009, ISBN: 9789639535695
-

Ajánlott irodalom:

- Bársony István: Építészettörténet, műemlékvédelem Szeged, Pécs 2014.
- Pattantyús-Ábrahám Ádám: Boltozatok és kupolák Terc, Budapest 2011

az aláírás és vizsgára bocsátás különleges feltételei:

- Részvétel az órák (előadás és gyakorlat) legalább 66%-án. Megengedett hiányzás 3 alkalom. Hiányzásnak minősül, ha a hallgató nincs jelen az egész órán. Az óra elején és végén katalógus készül.

teljesítményértékelés:

Ötfokozatú értékelés a félévközi zárthelyik és vizsga és a feladat megoldása alapján, és a beadandó tanulmány megadott szempontrendszer szerinti értékelése. Bármelyik félévvégi számonkérés, vizsga elégtelennel zárul, az a tárgy elégtelen teljesítését jelenti.